

ความต้องการการพยาบาล และการพยาบาลที่ได้รับของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่

สมพร แก้วจิรา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สมพร แก้วจิรา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา คุณทรงเกียรติ) อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติยุดวงศ์) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษาวดี อัครวิเศษ) ประธาน
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา คุณทรงเกียรติ) กรรมการ
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติยุดวงศ์) กรรมการ
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารี กังใจ) กรรมการ

คณะพยาบาลศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์) คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
วันที่.....10.....เดือน.....มีนาคม.....พ.ศ. 2553

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2551

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา คุณทรงเกียรติ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติคุณวงศ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษาวดี อัครวิเศษ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาให้ความรู้เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ตลอดจนทุ่มเทเวลาอันมีค่าในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เสมอมา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางในการค้นคว้าหาความรู้ มีประสบการณ์และเครือข่ายอย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจเป็นอย่างยิ่งในความกรุณา ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษาวดี อัครวิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสิน โภธารส คุณชุลีพร วชิรชนาคร คุณปาริชาติ ภักดีภาส และคุณวิลาวรรณ ดันตีสทิธิพร ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมกันนี้ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 17 รวมทั้งกลุ่มการพยาบาล หัวหน้าห้องผ่าตัด หัวหน้าหอผู้ป่วยด้านศัลยกรรมหญิง หัวหน้าหอผู้ป่วยด้านศัลยกรรมชาย หัวหน้าหอผู้ป่วยพิเศษ รวมทั้งพยาบาลประจำการหอผู้ป่วยทุก ๆ ท่าน ที่กรุณาอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และขอบพระคุณผู้ป่วยและสมาชิกครอบครัวผู้ป่วยที่รับการผ่าตัดใหญ่ทุกท่านที่มีส่วนร่วมให้การวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่รักยิ่ง ที่ให้ทุกอย่างและภาคภูมิใจในตัวลูกคนนี้ ที่คอยให้กำลังใจเมื่อยามท้อถอย และคอยกระตุ้นเตือนให้พยายามเรียนจนสำเร็จ ตลอดจนญาติพี่น้องอันเป็นที่รักที่คอยให้กำลังใจ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมรุ่น และรุ่นน้องทุกท่านที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งกันและกันตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูจดเวทิตาแด่ บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่าทุกวันนี้

สมพร แก้วจิรา

48921680: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: ความต้องการการพยาบาล / การพยาบาลที่ได้รับ / สมาชิกครอบครัวของผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่

สมพร แจ้วจิรา: ความต้องการการพยาบาล และการพยาบาลที่ได้รับของสมาชิกครอบครัวของผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่ (NURSING CARE NEEDS AND RECEIVED CARE OF FAMILY'S MEMBERS OF PATIENTS HAVING MAJOR SURGERY DURING THE INTRAOPERATIVE PERIOD) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วัฒนา คุณทรงเกียรติ, พย.ค., กวามา กิริยุดวงส์, พย.ค. 89 หน้า. ปี พ.ศ. 2553.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความต้องการการพยาบาล และการพยาบาลที่ได้รับของสมาชิกครอบครัวของผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกครอบครัว ผู้ป่วยรับการผ่าตัดใหญ่ ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผ่าตัด โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 17 จำนวน 274 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการการพยาบาล และการพยาบาลที่ได้รับ ซึ่ง ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ตามแนวคิดความต้องการของสมาชิกครอบครัวของกาลิโอน (Gaglione, 1984) ค่าความ เชื่อมั่นของแบบสอบถามความต้องการการพยาบาล เท่ากับ .86 และแบบสอบถามการพยาบาลที่ได้รับเท่ากับ .89 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย Paired t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนความต้องการการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=62.6, SD=4.52$) ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=32.2, SD=3.17$) ด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=5.7, SD=0.77$) ด้านอารมณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=17.3, SD=1.50$) และด้านจิตวิญญาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=7.4, SD=1.13$)
2. คะแนนการพยาบาลที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=50.8, SD=5.09$) ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=26.1, SD=2.75$) ด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=4.90, SD=0.65$) ด้านอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=14.1, SD=1.57$) และด้านจิตวิญญาณอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=5.7, SD=1.20$)
3. การเปรียบเทียบความต้องการการพยาบาล และการพยาบาลที่ได้รับ พบว่าความต้องการ การพยาบาล และการพยาบาลที่ได้รับโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=45.10, p<.001$) ส่วนรายด้านพบว่า ด้านข้อมูลข่าวสารมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=32.49, p<.001$) ด้าน ร่างกายมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=13.4, p<.001$) ด้านอารมณ์มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ($t=31.43, p<.001$) และด้านจิตวิญญาณมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=24.27, p<.001$) โดยพบว่าคะแนนความต้องการการพยาบาลมากกว่าการพยาบาลที่ได้รับทุกด้าน

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพในการดูแลและให้การช่วยเหลือ สมาชิกครอบครัวของผู้ป่วยรับการผ่าตัดใหญ่ ทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านจิตวิญญาณต่อไป

48921680: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: NURSING CARE NEEDS/ RECEIVED CARE/ FAMILY'S MEMBERS OF PATIENTS HAVING MAJOR SURGERY DURING THE INTRAOPERATIVE PERIOD

SOMPORN JAEWJIRA: NURSING CARE NEEDS AND RECEIVED CARE OF FAMILY'S MEMBERS OF PATIENTS HAVING MAJOR SURGERY DURING THE INTRAOPERATIVE PERIOD. ADVISORY COMMITTEE: WANLAPA KUNSONGKEIT, Ph.D., PAWANA KEERATIYUTAWONG, Ph.D. 89 P. 2010.

The purpose of this descriptive research was to study nursing care needs and received care of family's members of patients having major surgery during the intraoperative period. The sample consisted of 274 families who were on the day of major surgery at Somdejprasangkaj 17th Hospital. Questionnaires for nursing care needs and received care were developed based on family's need of Gaglione concept (1984), and the internal consistency were .86 and .89, respectively. Data were analyzed by paired t-test.

The results were as follows:

1. The overall nursing care needs score was at the high level ($\bar{X}=62.6$, $SD=4.52$). When considering in each aspect, informational need score was at the high level ($\bar{X}=32.2$, $SD=3.17$), physiological need score was at the high level ($\bar{X}=5.7$, $SD=0.77$), emotional need score was at the high level ($\bar{X}=17.3$, $SD=1.50$), and spiritual need score was at the high level ($\bar{X}=7.4$, $SD=1.13$).

2. The overall received care score was at the moderate level ($\bar{X}=50.8$, $SD=5.09$). When considering in each aspect, informational need score was at the moderate level ($\bar{X}=26.1$, $SD=2.75$), physiological need score was at the moderate level ($\bar{X}=4.9$, $SD=0.65$), emotional need score was at the moderate level ($\bar{X}=14.1$, $SD=1.57$), and spiritual need score was at the moderate level ($\bar{X}=5.7$, $SD=1.20$).

3. Paired t-test showed a statistically significant difference between overall nursing care needs score and received care score ($t=45.1$, $p<.001$), and each aspect, which were informational nursing need ($t=32.49$, $p<.001$), physiological nursing need ($t=13.41$, $p<.001$), emotional nursing need ($t=31.43$, $p<.001$), and spiritual nursing need ($t=24.27$, $p<.001$) Mean score of all nursing care needs were higher than received care.

The results provide evidences to improve quality of care family's members of patients having major surgery during the intraoperative period focusing on informational, physiological, emotional and spiritual nursing.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
คำถามการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด	9
ความหมายของการผ่าตัด	9
ชนิดของการผ่าตัด	10
ระยะของการผ่าตัด	11
ผลกระทบของการผ่าตัดต่อสมาชิกในครอบครัว	12
แนวคิดเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่	13
ความหมายของครอบครัว	13
ภาวะวิกฤตของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่	14

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิดความต้องการการพยาบาลและการพยาบาลที่ได้รับของสมาชิก ครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่.....	18
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	18
ความต้องการของสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่.....	21
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ.....	27
การพยาบาลสมาชิกครอบครัวขณะรอผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่.....	29
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	32
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	32
สถานศึกษา.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	36
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 ผลการวิจัย.....	39
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	40
ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่.....	42
ส่วนที่ 3 ความต้องการการพยาบาลของกลุ่มตัวอย่างรายด้านและ โดยรวม.....	44
ส่วนที่ 4 การพยาบาลที่ได้รับของกลุ่มตัวอย่างรายด้านและ โดยรวม.....	45
ส่วนที่ 5 เปรียบเทียบความต้องการการพยาบาลและการพยาบาลที่ได้รับของ กลุ่มตัวอย่างรายด้าน และ โดยรวม	46
ส่วนที่ 6 ความต้องการการพยาบาล และการพยาบาลที่ได้รับของสมาชิกขณะ รอผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่จำแนกรายด้าน และรายข้อ	47
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	52
สรุปผลการวิจัย.....	52
การอภิปรายผล	54
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก.....	73
ภาคผนวก ข.....	75
ภาคผนวก ค.....	81
ภาคผนวก ง.....	85
ภาคผนวก จ.....	87
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	89

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ความเพียงพอของรายได้ ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย การรับรู้ความรุนแรงของการผ่าตัดและประสิทธิภาพของการที่มีสมาชิกในครอบครัวผ่าตัดใหญ่..... 40
2	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่ จำแนกตาม เพศ อายุ แผนกผ่าตัด ชนิดการผ่าตัดที่ได้รับ ระยะเวลาในการผ่าตัด..... 42
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และช่วงคะแนนของความต้องการ การพยาบาลโดยรวมและรายด้านของกลุ่มตัวอย่าง..... 44
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และช่วงคะแนนของการพยาบาลที่ได้รับ โดยรวมและรายด้านของกลุ่มตัวอย่าง 45
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการการพยาบาลและการ พยาบาลที่ได้รับของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและรายด้านด้วย Pair t-test..... 46
6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับที่คะแนนความต้องการการพยาบาล และการพยาบาลที่ได้รับของกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นรายข้อ 47
7	การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น..... 74

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
---	---------------------------	---

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University